

BROŃ MYŚLIWSKA Z TUŁY

Tuła to miasto znajdujące się w europejskiej części Rosji nad rzeką Upą w podmoskiewskim zagłębiu węglowym. Posiada ok. 470 tysięcy mieszkańców.

Zakłady zbrojeniowe w Tułe zostały założone w 1712 r., na polecenie Piotra I.

Świadectwa historyczne świadczą jednak o tym, iż broń palną produkowano w tym mieście już w XVI w. Za początek przemysłowej produkcji słynnych strzelb – „tułek” - uważa się rok 1885, kiedy to car zezwolił wszystkim rosyjskim zakładom zbrojeniowym oficjalnie wykonywać broń myśliwską. Produkcja strzelb zaczęła stale rosnać od 1902 r., zwłaszcza po zakończeniu procesu przebrojenia armii rosyjskiej w karabin Mosina. Już w 1904 r., fabryka wykonywała trzy typy myśliwskich strzelb gładkolufowych, w

kalibrach 12, 16, 20 i 24; dwulufowe sztucery w kal. 450, 500, 577 i małokalibrowe karabinki sportowo-myśliwskie.

Przed pierwszą wojną światową w Tułe produkowano seryjnie jednolufową śrutową „kurkówkę” w kalibrach 10, 16, 24; dwulufową „kurkówkę” modelu B w kalibrach 12, 16, 20 i 24 (modyfikacje której -TOZ-BM, TOZ-63, TOZ-66, TOZ-50 i TOZ-54- zakład produkował seryjnie do początku lat 80-tych) i dubeltówkę z kurkami wewnętrznymi modelu A. Oprócz tego popularnością cieszyły się strzelby z zamkiem kapiszonowym, sztucery myśliwskie przerobione z karabinu „Berdan-2”, a także doskonała dwulufowa strzelba horyzontalna systemu Iwaszencowa. W latach 30-ych Tuła wytwarzała już do 10 tys. strzelb miesięcznie.

Przerwana wraz z początkiem II wojny światowej produkcja broni myśliwskiej została wznowiona w 1944 r., a do 1946 r. wyprodukowano już 110 tys. dubeltówek. Od tego czasu zakład stał się wiodącym przedsiębiorstwem w produkcji broni myśliwskiej i sportowej.

Myśliwska broń z Tuły wyróżnia się wysoką jakością wykonania, dużą wytrzymałością i żywotnością oraz niewysoką ceną.

Standardową i najbardziej znaną współcześnie bronią śrutową tu produkowaną jest nadlufka TOZ -34. Pojawiła się ona na rynku w 1964 roku.

W momencie wprowadzenia do sprzedaży, była to najlżejsza strzelba śrutowa z pionowym układem luf na rynku rosyjskim. Broń charakteryzuje się elegancją wykończenia i

wyjątkowo niską baskilą. Lufy, w porównaniu z innymi bokami osadzone są aż na 18-20mm głębiej w baskili, co wzmacnia system ryglowania.

Lufy o zwężeniach standardowych, półczok w dolnej lufie i pełen czok w górnej, wraz z komorami naboju są chromowane, ich gwarantowana żywotność przekracza 12.000 strzałów.

W kal. 12 długość luf sięga 700-720mm, w pozostałych kalibrach 660-675mm, przy komorze o długości 70mm.

Mechanizm spustowy z dwoma językami spustowymi jest zmontowany na oddzielnej podstawie i ma wskaźniki napięcia kurków. Bezpiecznik i wychwytywacze kurków pewnie blokują mechanizm spustowy. Dwuczęściowa osada, najczęściej z kolbą typu niemieckiego wykonywana jest z orzecha lub buka. Broń charakteryzuje się stałym (nie zdejmowanym przy rozkładaniu) czółenkiem. Kolba zakończona jest grubym, gumowym amortyzatorem. Powierzchnie baskili, nawet w najtańszych wersjach są fabrycznie grawerowane.

Na bazie TOZ-34 powstała cała rodzina śrutówek- m.in. sportowe TOZ-57K, TOZ-57T, ekspres TOZ-55 ZUBR, kniejówki TOZ-34-5,6/28 i TOZ-34-5,6/20.

Od 1985 roku, zamiast TOZ-34 rozpoczęto produkcję TOZ-84-10 kal. 12/70, z lufami o dł. 711mm i jednym językiem spustowym z selektorem, z eżektorami, wychwytywaczami kurków i klasycznym, zdejmowanym czółenkiem oraz wersję TOZ-84-11 bez eżektorów, z bezpiecznikiem nieautomatycznym i z dwoma językami spustowymi. Bezpiecznik tej wersji był automatyczny, z możliwością zmiany funkcji. Podobnie jak u poprzednika, w broni zastosowano wskaźniki napięcia kurków, widoczne w postaci wystających trzpieni obok klucza. Obie wersje charakteryzowały się bardzo wytrzymałą pod względem odporności mechanicznej osadą.

Kolejną wersją rozwojową TOZ a-34a/ raczej TOZ a - 84/ jest bardzo dobry model TOZ -120, produkowany tylko w kal. 12. Charakteryzuje się dłuższymi lufami (750 mm) i nieco większą masą (3,4kg.). Poprawiono żywotność wszystkim detali, uzyskując broń

odporną na najtrudniejsze warunki eksploatacji. Podstawowe modele wykonywane są z pojedynczym spustem i selektorem oraz eżektorami. Dostępne w sprzedaży są także wersje standardowe z

komorą dostosowaną do naboju Magnum (76mm) oraz luksusowe, z grawerunkiem wysokiej jakości.

Najwyższą klasę broni śrutowej reprezentują modele MC - 111 i MC - 109, wykonywane również w Tule pod marką handlową "MC", wyłącznie na specjalne zamówienie.

MC-111 to najlepsza i najdroższa (pow. 10 tys. dolarów) dubeltówka horyzontalna produkcji rosyjskiej, obecna na rynku od 1968 roku. O klasie broni świadczy m.in. okres oczekiwania od zamówienia do realizacji - średnio około dwóch lat. Porównywalna z najlepszymi dubeltówkami angielskimi. Żywotność testowych egzemplarzy znacznie przekracza 150 tys. strzałów i to bez poważniejszych uszkodzeń części. Produkowana jest w dwóch zasadniczych odmianach - MC 111-12 z dwoma językami spustowymi i MC 111-01 z jednym językiem spustowym. MC 111-01, dzięki selektorowi zapewnia możliwość strzelania w dowolnej kolejności.

MC 109 to nadlufka wysokiej klasy, tylko kal. 12/70, wykonywana w wersjach z dwoma językami spustowymi (MC 109-12) i jednym językiem spustowym z selektorem (MC 109-01). Broń jest produkowana na "pełnych zamkach". Czółenka zdejmowane. Lufy o długości 750mm, mają zwężenia wylotowe rzędu 0,8mm dla dolnej i 1,0mm dla górnej. Bezpiecznik nieautomatyczny, blokuje języki spustowe. Broń dla zwiększenia bezpieczeństwa ma wychwytywacze kurków. W obu wersjach zastosowano eżektory. Osada wykonywana jest wyłącznie z sortowanego orzecha najwyższej jakości, kształt kolby zależny jest od zamówienia.

Godny polecenia jest tani, doskonale strzelający sztucer powtarzalny TOZ - 122. Ta

stosunkowo nowa broń wykonywana jest wyłącznie w kalibrze 308 Winchester. Czterotaktowy zamek ślizgowo - obrotowy ma dwa rygle w przedniej części i charakteryzuje się lekką i dość cichą pracą. W tylnej części zamka znajduje się wskaźnik napięcia iglicy, wykonany w formie lekko

wystającego trzpienia. Chromowana lufa o długości 570mm wykonywana jest w technologii, podobnej jak w przypadku produkcji luf wojskowych, co gwarantuje jej wyjątkowo wysoką

trwałość, także antykorozyjną. Podawana przez producenta żywotność lufy przekracza 6 tys. strzałów amunicją rosyjską, a jak wiadomo, twarde płaszcze ich pocisków potrafią ostro testować broń. Magazynek wymienny ma pojemność 6 nabojów. Osada z chwytem pół pistoletowym wykonywana jest z orzecha dobrej jakości. Sztucer jest dobrze zbalansowany, składny i nadaje się zarówno na zasiadkę jak i do podchodu. Właściwie dobrana masa broni (3,5 k)/, nie powoduje dyskomfortu przy oddawaniu strzału

Marek Kaczorowski

Opracowano na podstawie materiałów zawartych na domenie broń1.pl